

PRZYPĘDZENIE (18) *sb n*

przypędzenie (18), [**przypędzenie**].

Pierwsze e jasne; końcowe z tekstów nieoznaczających -é.

sg *N* przypędzeni(e) (2). ◊ *G* przypędzenia (7). ◊ *A* przypędzeni(e) (9).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: przypędzenie od kogo (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. podkarm w innym znaczeniu, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVII(XVIII) w. s.v. przypędzić.

Zmuszenie; nakłonienie, zachęcenie; impulsio JanStat (18) :

przypędzenie czyje [= kto, [co] przypędza] [w tym: G sb i pron (3), ai poss (2)] (5): Pátrzayże iefzće tego miłościwego Páná/ [...] iż thu rofkázuie połtom swoim: Nákoniec ábyście gwałthownie á poniewolnie popędzáli á doćfkáli wśzytkich narodow/ áby fzli do domu moiego/ áby były nápełniony thy fthoły moie/ ktorem ia zgotował w páłacoch swoich. A iákież to było przypędzenie iego? *RejPos* 160. *Cf z przypędzenia czyjego, przez przypędzenie czyje.*

przypędzenie czyje [= co (żywotne) jest przypędzone] (1): SarnStat 621 cf Szereg.

Szereg: »po(de)szczwanie albo (i) przypędzenie« (3): ále Wálko tego počzwánia/ álbo pśiego przypędzenia [*canis incitationem et impulsione JanStat 1110*] przął. *SarnStat 621. Cf »z podeszczwania i (z) przypędzenia«.*

Wyrażenia przyimkowe: »z przypędzenia« (6): Wszakże zwoiowáli [*Żydzi*] wśzytko kroleftwo [...] áni było miáło potom żadne/ ktoreby fie im w moc nie dáło s przypędzenia. *BielKron* 48, 68.

~ z przypędzenia czyjego (2): SarnStat 621, 623 cf »z podeszczwania i (z) przypędzenia«.

W przeciwstawieniach: »z przypędzenia ... z dobrej wolej a wedle potrzeby, [dobrowolnie]« (1): *WujJudConf* 195v; [Iáka to cznotá iefť vczyńić to dobrowolnie czoby miáł człowiek z fprzypedzenia vczyńić *JanKoszŻyw* E6v].

Szeregi: »z przypędzenia abo bojaźni« (1): Apofťołowie zoftáwili to [*czynienie ceremonii kościelnych*] káżdemu wolno czynić nie z przypędzenia żadne⁸⁰ ábo boiáźni/ ále z dobrej wolej á wedle potrzeby. *WujJudConf* 195v.

»z podeszczwania i (z) przypędzenia« (2): DZiwifz fkárzył fie/ iż pies Wálków z pofęczwánia/ y z przypędzenia [*ex incitatione seu impulsione JanStat 1110*] Wálkowego ták go obráził y vkąsił/ iż z onęgo vkąźńia vkázował y twierdził fie chrámác *SarnStat 621 [idem] 623. ~*

»przez przypędzenie« (9): Rytogáros Niemieckie Kfiązę poftał do niey [*Wandy*] dziewofłęby áby iego małżonką byłá/ żadną miárą niechciála/ chciál to przez przypędzenie vczyńić/ zebrałfzy woyfko przeciw iey *BielKron* 340v, 235.

~ przez przypędzenie czyje (1): [*Niemcy*] piřmá żadnego nieumieli/ przeto dzieiow żadnych áni fwoich áni cudzych nie piřáli/ áż gdy fie Krześciány ftali przez przypędzenie Kárła wielkiego/ toż fie piřmá vczyć poczęli *BielKron* 281v.

W przeciwstawieniach: »przez przypędzenie ... dobrowolnie (3), przez dobrowolne danie, łagodną mową« (5): ten przewrotny człowiek [*Niemrot*] wiele ludzi zwiodł fwą zdrádliwą á bluźniwą mową ná fwoię ftronę/ też y ogień niektore przez przypędzenie/ niektore łagodną mową námowił chwalić. *BielKron* 7v; Wielkie ftráchy były ná morzu dla ták nieznájomego á mocnego ludu/ thák iż fie miáftá

władzie dobrowolnie dawali/ a drugie przez przypędzenie musieli. *BielKron* 339v; [król Bolesław] wezbrał sie do Prus/ do Salskiej ziemie/ y do Pomorzan/ gdzie też tam niektore przez przypędzenie/ niektore przez dobrowolne danie k sobie przyciągnął *BielKron* 345, 338, 351; [dobrowolnie, a nje przez przypędzenie szesnali, yze rolą swą oyczystą przedaly braciej szwey *KsięgaSqdTrześ 1580 nr 1329*].

Szereg: »przez przypędzenie a skaranie« (1): A gdy przyiechali mężowie/ nie chcieli żony ani palftherzowie swoich panow znac/ az przez przypędzenie a skaranie. *BielKron* 297v. ~

W przen (1) :

Wyrażenie: »przypędzenie do stołu« = *zaproszenie do ucztowania* (1): A toć iest wielkie przypędzenie do stołu tego [w niebie]/ gdy kto im wzgardzi/ iż iuz theż wiecznie ma być wzgardzon/ a nigdy iuz nie ma oględac tych obfitych obietnic thego Pana swoiego. *RejPos* 160.

Przen (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »z przypędzenia [czego]« (1): chcąc za pobudką I.M. X*iędza*# K*anonika*# Poznanski: a ktemu ielcze wiecey z przypędzenia wciśnionej prze zen zbawiennej prawdy/ pifac/ o rzeczach wielkich/ powaznych y swietych: [...] vpatriuę to/ [...] *CzechEp* 103; [ty wiez [...]] iż czy ia wzielá męzá nie dla zbytku celęnego ale sprzipędzenia [!] zakonu *JanKoszŻyw Cv, B3, D2v, E4v*].

Synonimy: przymus, przymuszenie.

Cf **PRZYPĘDZIĆ**